

Déri Balázs

Az eszményi napszaki himnuszciklus

A jelen tanulmány egy hipotézis, sőt, szerényebben, egy sejtés első fölvetése, amely részletes filológiai és történeti bizonyításra vár. Filológiai-irodalomtörténeti előtanul-

Déri Balázs (Budapest) zenetudós, klasszika-filológus, középkorkutató, az ELTE BTK Latin Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára és Vallástudományi Központjának igazgatója.

mányaim alapján a hipotézist bátran merem megfogalmazni, ám a történeti-liturgiátörténeti bizonyításban a források szűkössége miatt bizonyára később is erősen támaszkodnom kell a hézagokat kitöltő képzeletre.

Ez a vázlatos fölvetés részint egy időben, részint együttgondolkodás eredményeként született Földváry Miklósnak majd e folyóirat következő számában megjelenő tanulmányával,¹ mely fordított kronológiát jár be: a késő középkori forrásoktól visszafelé haladva a napszaki himnuszok római rítusbeli elterjedésének elveit tárja föl. Történetileg addig a korig ér vissza, ameddig hipotézisem korszakhatára húzódik: én azt igyekszem körvonalaítani, hogy irodalmilag mit kínált föl a IV–VIII. század annak a talán a korai Karoling-érával azonosítható időszaknak, amelytől kezdve a római rítus zsolozsmája a szerzetesi kezdemények után fokozatosan befogadta a nem-bibliai, strofikus, időmértékes vagy hangsúlyos költészetet: a szoros értelemben vett himnuszokat. Földváry tanulmányához utalom a terminusok (mint a „napszaki himnuszok”) és a liturgikus helyzet pontos megértése, illetve az alapvető irodalomtörténeti szakirodalom iránt érdeklődő olvasót.

Az ókori kereszténység elutasította a nem-bibliai költői szövegek liturgikus használatát, s tartózkodását —a bizánci és az ókeleti keresztényektől eltérően— a latin ág kevés és rövid kivételtől eltekintve végig megőrizte. A mégis a terét kereső kreativitás kisszámú (s megőrződött alakjában valamivel későbbi) emléke közé olyan, sémi verselést követő szövegek tartoznak, mint a *Te Deum*. A római versérzék számára azonban formailag prózának tűnő költészet mellett s még nagyobb erővel, nem sokkal Hilarius kezdeményezése után, Ambrus himnuszainak sikerült műfajalapító hatást kifejteniük e versek minősége, szerencsés formája s a püspök más tekintetben is meglevő óriási tekintélye révén. Szinte azonnali hatását mutatja Prudentius két —„napszaki”, ill. szentekről szóló—, 12-12 versből álló ciklusa. Az, hogy a VI. századi Ennodius formailag egészen pontosan ambrusi ciklusa is 12 versből áll, azon véleményt erősíti, hogy Ambrus is 12 himnuszt hagyott ránk. Prudentius a változatos strófaképzéssel s mert ambrozián alkatú versei is terjedelmesek, Hilariust is folytatni

¹ FÖLDVÁRY Miklós István: „Napszaki himnuszok a zsolozsmában. Tipológia és történelem”, *Magyar Egyházzene* XXIV (2016/2017) 3–26.

látszik, hogy majd Venantius Fortunatus jelentős tehetsége a klasszikus formakincset közvetítse a Karolingok korának. Sedulius abecedárius verse szerkesztésileg, az ún. ambrozián (a hagyomány által ambrusinak tartott, de bizonyos nem tőle származó), majd a gallikán, ír és mozarab himnuszok strófaszámban, a mind rendszeresebbé váló rímelésben, vulgáris és középkori latin nyelvi jelenségekben, az időmértékesből a hangsúlyos verselésbe való átmenetben látszanak eltávolodni a hivatkozott örökségtől. Külön hely illeti meg azt az irodalmilag is igen értékes vesperás-, ill. matutíniumhymnus-ciklust (VIII/IX. sz., ill. korábban), melyeket (pár más himnusszal együtt) a hagyomány —igazolhatatlanul— Nagy Szent Gergely pápának tulajdonított. Mind architextuális (a műfajt: a formát és a szerkesztést illetően), mind intertextuális szempontból (szavak, szószervezetek idézésével, parafrázisával) Ambrus és Prudentius napszaki himnuszainak erős hatása mutatkozik meg bennük. Ez utóbbiakból készített centók is megvannak VIII/IX. századi kéziratokban. A Karoling-kor kezdetére már készen lehetett az ambrusi, az „ambrozián” s a „gergelyi” himnuszokból, valamint a Prudentius-centókból álló, irodalmilag „eszményi” sorozat, hogy majd a IX. századtól egy művelt, valószínűleg szerzetesi műhelyen túl is elterjedjen.

A galliai és a Benedek Reguláját követő szerzetesség korán befogadni látszik Ambrus versörökségét s annak folytatását. A *Regula* terminológiája, ha nem is cáfolhatatlanul, megengedi azt az értelmezést, hogy az *Ambrosianum* (9,4; 12,4; 13,11; 17,8), mely csak a vesperás, a matutínium és a laudes himnuszára vonatkozóan fordul elő, valóban Ambrus egy-egy meghatározott versére utaljon, míg az adott, ill. minden egyes óra himnusza (*hymnus eiusdem/earundem* 17,3. 5.10, *uniuscuiusque horae* 18,1) kifejezés szerzőnévvel nem meghatározott verseket jelöljön. Semmi nem zárja ki (ha közvetlenül nem is bizonyítható), hogy Benedek pontosan ismerte a szerzőségi kérdéseket. S ha ez így volt, akkor a három *Ambrosianum*-ot a *Deus creator omnium* (estére), az *Aeterne rerum conditor* (éjre) és a *Splendor paternae glorie* (hajnali dicséretre) himnuszokkal, amint a kishórák verseit a római zsolozsmahagyomány igen szilárd pontjaivá vált *Iam lucis orto sidere*, *Nunc Sancte nobis Spiritus*, *Rector potens verax Deus*, *Rerum Deus tenax vigor* és *Te lucis ante terminum* himnuszokkal azonosíthatjuk.

Ahogy pedig a teremtés-tematikájú vesperáshimnuszok a *Deus creator omnium* kifejtő újraírásai (rendszeres lexikai utaláshálózatot alkotnak vele; és egészen kivételes szintaxisuk, 3–4 strófára kiterjedő összetett mondataik mintája is az Ambrus-vers), úgy pl. a matutíniumhymnusokat tartalmilag összekötő *surgamus*-motívum az *Aeterne rerum conditor* kisugárzása. (Ez a vers az *Ales diei nuntius* s ezzel talán az egész prudentiusi himnuszköltészet kiindulópontja is!)

Az „eszményi” szót —bevallom— úgy is értem, hogy egy zsolozsmareformban vagy egy népszolozsma összeállítása esetén ezeket az ókereszténység legmélyebb és irodalmilag elsőrangú alkotásai közé tartozó himnuszokat nagy lelki haszonnal lehetne-kellene a mindenheti éneklésbe visszavezetni. A mélyen zsolozsmázó hívő (elsősorban latinul, de jó fordításban népnyelven is) kulcsot kapna a hétközi sorozatok értelmébe való behatoláshoz.

A napszaki himnuszok sorozata

<i>idő</i> ²	<i>kezdősor</i>	<i>szerző</i> ³	<i>strófa</i>	<i>AH</i>	<i>(kötet, szám, oldal)</i>
sbV	<i>Deus creator omnium</i>	Ambr	8	L ⁴	7 13
f1N	<i>Primo dierum omnium</i>	greg	8/4?	LI ⁵	23 24
f1L	<i>Aeterne rerum conditor</i>	Ambr	8	L	4 11
f1V	<i>Lucis creator optime</i>	hymn cr	4	LI	34 34–35
f2N	<i>Somno reffectis artubus</i>	greg	4	LI	25 27
f2L	<i>Splendor paternae gloriae</i>	Ambr	8	L	5 11–12
f2V	<i>Immense caeli conditor</i>	hymn cr	4	LI	35 35
f3N	<i>Consors paterni luminis</i>	greg	3	LI	26 28
f3L	<i>Ales diei nuntius</i>	Prud>	4	L	22 23
f3V	<i>Telluris ingens conditor</i>	hymn cr	4	LI	36 36
f4N	<i>Rerum creator optime</i>	greg	4	LI	27 28
f4L	<i>Nox et tenebrae et nubila</i>	Prud>	4	L	23 23–24
f4V	<i>Caeli Deus sanctissime</i>	hymn cr	4	LI	37 36–37
f5N	<i>Nox atra rerum contegit</i>	greg	4	LI	28 29
f5L	<i>Lux ecce surgit aurea</i>	Prud>	4	L	24 24
f5V	<i>Magnae Deus potentiae</i>	hymn cr	4	LI	38 37
f6N	<i>Tu Trinitatis unitas</i>	greg	5	LI	29 29–30
f6L	<i>Aeterna caeli gloria</i>	greg	5	LI	32 32–33
f6V	<i>Plasmator hominis Deus</i>	hymn cr	4	LI	39 38
sbN	<i>Summae Deus clementiae</i>	greg	4	LI	30 30–31
sbL	<i>Aurora iam spargit polum</i>	greg	3	LI	33 34
I	<i>Iam lucis orto sidere</i>	ambr	4	LI	41 40
III	<i>Nunc Sancte nobis Spiritus</i>	ambr	2	L	18 19
IV	<i>Rector potens verax Deus</i>	ambr	2	L	19 20
IX	<i>Rerum Deus tenax vigor</i>	ambr	2	L	20 20
C	<i>Te lucis ante terminum</i>	ambr	2	LI	44 42

² sb=szombat, f1 (feria prima)=vasárnap, stb.³ A rövidítések feloldását ld. a következő oldalon.⁴ *Analecta hymnica medii aevi. Hymnographi Latini. Lateinische Hymnendichter des Mittelalters.* L. Hrsg. von G. M. DREVES — C. BLUME. O. R. Reissland, Leipzig 1907.⁵ *Analecta hymnica medii aevi. Hymnographi Latini. Lateinische Hymnendichter des Mittelalters.* LI. Hrsg. von C. BLUME. O. R. Reissland, Leipzig 1908.

Szójegyzék

Az alábbi összeállítás az „eszményi” napszakahimnusz-sorozat latin szavainak teljes jegyzéke —leszámítva a változó doxológiákat— a leggyakoribb kötőszók, prepozíciók és bizonyos névmások kihagyásával. A szójegyzék tanulságainak részletes elemzése majd a következő évfolyamok tanulmányaiban megy végbe. Egyszerű átolvasás révén is hamar megmutatkozik azonban, melyek azok az ismétlődő szavak, amelyek mintegy hálózatot alkotva a teljes sorozat vagy egy-egy szerző szóhasználatának jellegzetességei, egy ciklus koherenciáját biztosító elemek — vagy éppen egyedi, feltűnő jelenségek.

Bár szövege többször vitatható, a szójegyzék kiindulópontja a liturgikus könyvekben szokott szövegváltozatokon alapuló *Analecta Hymnica*-kiadás (ld. fentebb, 4–5. jz.). A ma hitelesnek tartott antik szövegek főbb eltéréseit megadom.

Az egyes szavak három nagyobb (| jellel elválasztott) himnuszkategória és azokon belül (: jellel elválasztott) alcsoportok szerint sorolódnak föl (Ambrus-himnuszok : Prudentius-centók : „ambrozián” himnuszok | Nagy Szent Gergelynek tulajdonított vesperás (teremtés-)himnuszok (*de creatione*) | ugyanőneki tulajdonított matutínium- : és laudeshimnuszok). Szögletes zárójelben hozom a *Primo dierum omnium* himnusz, bizonyos nem eredeti 5–8. versszakát. A liturgikus idők jelölése a szokásos (mint az előző táblázatban), tehát:

sbV, f1–2 : f3–5L 15 : I–IX, C | f1–6V | f1N, [f1N], f2–6N, sbN : f6L, sbL

A szójegyzékben az alkalmilag főnevesedett melléknevek és az adverbiumok a melléknevek alatt találhatók, a participiumok (és azok melléknevesült és főnevesült alakjai) pedig az igéknél (pl. *intendo/intentus*, *gero/gesta*), kivéve a melléknévvé vált (lexikalizálódott) szavakat (*falsus*, *occultus*); a két csoport között a határ nem éles. A mellékneveket és az azokból képzett határozókat alapfokkal adom meg. Ha szükséges, pontosítom a homonímákat.

Rövidítések: *orig*: eredetinek tűnő szövegváltozat (de a jegyzékben a liturgikus *textus receptus* szerepel); *v*: vide (lásd); *vl*: varia lectio (szövegváltozat).

abluo f5N 6	adiuvo sbV 11	altus sbV 26 f6L 18
abscedo I 13	adoro sbV 16	ambio f2N 6
absisto I 10	adsum (-ss-) f2N 4, f6N 13	amor sbV 15
abstergo f4V 14 f6N 11	aduro sbN 10	amputo f2N 14
abstinentia I 15	aeger f1L 22 : f3L 6	anxius sbV 8
absum [f1N 19]	aer f5V 4	approximo f3V 14
accendo III 8	aeternus f1L 1 f6L 1	aptus f3V 5
accingo sbN 11	affatim [f1N 18], sbN 16	aqua f2V 3, f3V 3, f5V 2
acer [f1N 24]	affero sbL 8	arceo f5N 8
actus (us) f2L 13 : f5L 15 : I 3 f3V 16, f6V 12 [f1	albescio f4L 3	ardor III 8 f2N 6, f6N 16
N 20, 29], f2N 7, f6N 20	ales f3L 1	arguo f1L 20
	allevio sbV 7, f1L 4	artus (us) sbV 5 f2N 1

asper f2L 15	cedo f2N 9	contego I 7 f5N 1
assisto f3N 4	celsus f6L 3	cor sbV 13, 26 : f3L 12 : I
asto f5L 13	censeo f4N 12	9, VI 8 f4V 13 f5N 4,
astringo f6V 16	centrum f4V 2	f6N 14, sbN 7
ater f5N 1	cernuus [f1N 31] : sbL 10	corpus f2L 18 : f5L 12 : VI
attendo f6N 3	chaos f1V 7	7, C 8 f6V 5 [f1N 22],
attero f2V 12, f3V 12	chorus f1L 11	f6N 13
audio f1V 8 f1N 9	Christus sbV 29, 30, f2L	corrigo f1L 26
aufero f3L 5 : VI 6 f3N 5,	21 : f3L 4, 13, f4L 4, 9	corrui f5V 16
f5N 5	f3N 9, f4N 5, f5N 7	creator sbV 1 : C 2 f1V
augeo f4V 4	cibus f2L 21 : I 12	1 f4N 1
aureus f5L 1	cio f3L 9	credo f3N 10
aurora f2L 29, 30 sbL 1	circulus f6N 19	cremo [f1N 24]
Avernus [f1N 23]	clamo f3L 5	crepusculum f2L 28
beatus f1N 16, f5N 15,	claritas [f1N 17]	crimen f1V 9, f4V 16, f5V
sbN 15 : f6L 2	clarus IX 5	11 f4N 6, f5N 8, f6N 15
benignus [f1N 28], sbN 6	claudio sbV 17	cubile f2N 2
bibo f2L 23	clementia C 3 sbN 1	culpa sbV 22, f1L 16, 28,
bonus f3V 15, optimus	cogito f1V 11	f2L 12 f1V 12, f4V 15,
f1V 1 f4N 1	colligo f1L 13	f5V 13, 17 f2N 11, f5
cado f1L 27 f6L 11, sbL 8	colloco f5N 16	N 10 : sbL 8
caecitas f5L 2	color f4L 7 f5N 2	cunctus f2V 15, f5V 9,
caelebs [f1N 30]	commodum [f1N 27]	f6V 2
caelestis f2V 5	compago [f1N 22]	cursus f2L 29
caelitus f6N 11	comprimo C 7 f2V 16	custodia C 4
caelum f1V 13, f2V 1, 4,	concido f5V 15	daemon f3N 6, f6N 9
f4V 1, f5V 6 f6L 1	concino sbV 13 f2N 5,	debitus f6L 8
caligo sbV 18, f1L 10 : f4	sbN 14	decido IX 6 sbL 5
L 5 f5N 13 : f6L 11	concrepo sbV 14 sbL 12	decorus sbV 3 f3V 6,
calor f2L 19 : VI 6	conditor f1L 1 f2V 1,	f4V 4
candor f4V 3	f3V 1 f1N 3	decurro f5L 9
cano sbV 12, f1L 16, 21 :	condo f1L 23 f1N 2	delinquo f6N 10
f4L 11 : I 16 [f1N 32],	confero f5L 5 : VI 7	demergo f5V 5 <i>vl di-</i>
f2N 3, 15, f3N 3	[f1N 28]	dens f2L 14
canorus sbV 14 <i>orig sono-</i>	confessio III 6	deposco f2N 4
<i>rus</i> (?) sbL 12	confiteor f4N 7, f5N 3	deprimo f5V 13
canticum f6N 3, sbN 5	confundo f2V 2 f4L 2	desero f1L 12
caritas III 7 f6L 20	congaudeo f6L 19	deses f3L 6
caro I 11 [f1N 29]	congruus sbN 10	desuper f5L 13
castus sbV 15, 23, f2L 18	consors f3N 1	determinans IX 4
: f3L 7 f6L 4	constituo f4V 6	Deus sbV 1 : I 2, VI 1, IX
casus f2L 15 f2V 11	consurgo f6N 5	1 f4V 1, f5V 1, f6V 1
caterva f3N 6	contagium f6N 15	sbN 1 : f6L 7

devius f5L 4	error f1L 11 <i>orig erro (nis)</i>	fluentum f2V 3
dextera f6L 5	: f5L 4 f2V 12	foedus f6V 16 [f1N 21]
dextra f1N10	eruo f3V 2	fons f2L 3
dictus (us) f6V 6	evertio f4V 16	foveo sbV 32 : I 7
dies sbV 3, 9, 18, f1L 2, 5,	excitator f3L 3	fraus f2L 20 f2V 11 f6N 9
f2L 4 (2x), 25 : f3L 1,	excito f1L 9, 18	fretum f1L 14
f5L 9, 14 : I 13 f1V 2,	excubo f6N 4	fructus f3V 7
6, f4V 5 f1N 1, 14,	exordium f2N 8	fucus f4L 13
f3N 2, f6N 19 : f6L 15,	exoro f3N 11	fugo f3N 6
sbL 2	exortus (us) sbV 10	fulvus f3V 6
dignor III 3	expello f3N 7	fundo f4N 15
diligo sbV 15	exstinguo VI 5	gallus f1L 18, 20, 21
diluculum f2L 26	exsto f1N 2 : f6L 20	gaudeo f3V 15 f5N 15
diluo f1L 16 f3V 11	exsul f1V 10 [f1N 29]	gaudium f6V 13
[f1N 26]	exsurgo f6L 6	gemo f4N 15
dimergo <i>v de-</i>	exuo sbV 25	genus f5V 2, f6V 4
dimitto f4N 16	facesso f5L 2 <i>vl fatisco</i>	gero f2L 16 f4N 11, 13,
diremptio f4V 10	factor sbN 2	gesta <i>n</i> f4N 12
discedo f4L 4 sbL 4	factum (-i) f3V 11	germen f3V 5
discutio f1L 30 <i>vl -icio</i>	falsus f2V 16	gestio f5N 11
disicio f3L 13 <i>vl -cutio</i>	fastidium f1L 4	gloria f2L 1, 10 : I 16, IX
dissipo f2V 8	fatisco <i>vl facesso; v fessus</i>	8 [f1N 32], f6N 12 : f6L 1
dissolvo f6V 15	fecundus f3V 7	grates sbV 9 f6L 8
dito sbN 16	fera f6V 4	gratia sbV 4, f2L 11, 16
diu f5L 3	fero f2V 14, f5V 12	f2V 10, f3V 10, f6V 14
diurnus I 3, IX 3 f2N 10	ferveo f2L 19	f5N 7
diversus f5V 8	fessus sbV 7	gratus f3V 8
divido f2V 3	fidelis f2L 18	gravo f1V 9
do f1L 3 f2V 4, f3V 4, f4	fides sbV 19, 20, 23, f1L	guberno f2L 17
V 12, f6V 8, 13, 14 f6L 5	24, f2L 19, 22, 27 f2V	gurges f5V 3
dolus sbV 27	13 f6L 17	haurio I 8
dono f2L 16 f5N 7	Filius f2L 31 : III 2	hic f1L 9, 11, 13, 15, f2L
donum f2V 10 f1N 16,	finis f6L 15	25 : f5L 5 f2V 15, 16
sbN 15	firmitas f2V 5	f1N 14, 22 <i>vl</i> , 25, f6N
dormio sbV 21, 22 : f3L 12	flagito f6N 7	17 : sbL 12
ebrietas f2L 24	flagro f6L 7	hic <i>adv</i> f1N 11
ecce f5L 1 f5N 9	flamma VI 5 f2V 7	homo f4V 13, f6V 1, 8
Ecclesia f1L 15	flammescio III 7	hora f1N 15, sbN 13
effluo sbL 11	flammeus f4V 5	horridus sbL 7
efficio [f1N 30]	fleo f3L 10, f4L 11	horror I 6
elatus f5V 16	fletus f1L 28 f1V 8, f3V	hostis sbV 27 : C 7
elido f5V 15	11 sbN 6	humus f6V 3
Eous f4L 15	flos f3V 6	

hymnus sbV 12	intro (are) f4L 3	lux f1L 7, 29, f2L 2 (2x), 3
iaceo f1L 18	invenio f2V 13	(2x) : f3L 2, f4L 3, 14,
iactantia f5V 14	invidus sbV 27, f2L 14	15, f5L 1, 5, 16 : I 1, IX
iam sbV 9, f1L 5 : f3L 4,	ipse f1L 15 : I 16 [f1N	3, C 1 f1V 1–3, f2V 13
8, f4L 7 : I 1 [f1N 17] :	24, 30], f3N 2 : f6L 10	f2N 12, f3N 2 (2x) : f6L
f6L 17, sbL 1	irrogo f5V 6	10, 12, sbL 3, 11
idem f2N 13	iubar f2L 7 f2V 14	luxus <i>vl</i> <i>luctus</i> sbN 12; <i>v.</i>
iecur sbN 9	iubeo f6V 3, 6	<i>luctus</i>
Iesus f1L 25 : f3L 9	iudex f5N 4	lympa f5V 5
igneus f4V 3	iungo f1V 5	machina sbN 2
ignis III 7, VI 4 [f1N 23],	iussum f3V 13	magnus f5V 1, f6V 5, ma-
sbN 10	iustus f5N 4	ior f6L 20, maxime
ignosco f4N 6	labesco f2N 12 <i>vl -a-</i>	f5N 14
illabor f2L 5 f1V 7 sbL 2	labor (i) f1L 24, 25	malus f3V 14 f4N 13,
illigo f1V 12	labor (oris) sbV 6	pessimus f1V 16
illino f4L 13	laetus f2L 23, 25	sbN 12
ille f6N 11 : sbL 9	lapsus (us) f1L 27 f5V 11	mane <i>n</i> VI 3 f1V 5 sbL 9
illumino f2L 4 : f4L 16	largior IX 5 f5V 9	maneo f6L 13
f4V 13 f6L 12	largus sbN 8	manus f5L 10 f4N 9
immensus f2V 1	latro f1L 23	medela f6N 8
immobilis f3V 4	laudo f2N 16	melos [f1N 32]
immotus IX 2	laus f6N 3 : f6L 7	mendax f5L 10
immunditia f6V 10	lectulus f3L 5 f6N 5	mens sbV 7, 16, 21, f1L
impius f5N 9	levo f5V 4, 14	30, f2L 17, 28 : f3L 3, f4
imprimo f5V 5	libero f1N 4, f4N 4	L 10 : III 5 f1V 9, f3V
imus sbV 13	libido [f1N 19]	9, f4V 14, f5V 15, 16
increpo f1L 19	limes f2V 4	f2N 6, f3N 5, f4N 9,
indulgeo f3N 10	lingua f5L 10 : I 5, III 5	f5N 6, 9 : f6L 6, sbL 6
infero f2N 11	f2N 5	mensis f4V 11
informo f2L 13	lis I 6, VI 5 f6V 15	mergo f4N 4
infundo f2L 8 f2V 9	locus f2V 5, f5V 8	meridies f2L 27 : VI 4
ingens f3V 1	loquor f5L 7	mico f2L 6
ingero f3L 16 : III 3	lubricus sbV 25, f2L 12 :	ministro f4V 7
inquino f5L 12	f5L 11 [f1N 21] : sbL 4	misceo f2V 2
insono I 6	lucidus f4V 2	mitesco f1L 14
insto IX 8 f6N 14	lucifer f1L 9 f6L 9	moles f4V 16
instruo VI 3	luctus sbV 8 <i>orig</i> <i>luxus</i>	molestia f3V 3
intendo f4L 12, intentus	lumbus sbN 9	mora f4N 8
f3L 11	lumen sbV 3, f2L 3 : f3L	morbidus sbN 9
intersero f6V 12	16 f2V 14, f4V 4, 9	mordeo f5N 10
intimus I 9 f1V 13 <i>vl.</i>	f2N 9, f3N 1, f5N 16,	mors IX 7 f3V 16, f5V
<i>ostium</i>	f6N 18	12 f1N 4
intrinsecus f5N 14	luna f4V 7	mortalis f6L 2

mos f6V 11	noxius VI 6 f1V 15 [f1	pax VI 8 f6V 16
motus f3V 12	N 20], f4N 3, f5N 10	peccatum f3L 15
mucro f1L 23	nubilus f4L 1	pecco f5L 11 f4N 16
multus f4L 13	nullus f2V 16, f3V 14	pectus III 4 f6L 16
mundo f3V 10, f5V 10	f5V 13, 14 f6N 20	pello f3V 3 f1N 5
mundus <i>adi</i> f3L 12	numquam IX 6	perago sbV 9
mundus <i>m</i> f1V 4, f3V 2,	nunc III 1 f2V 9 [f1N 17],	percutio f4L 6
f4L 2: I 15 f1N 2,	sbN 14	perennis f2L 10 : IX 8 f1
sbN 2	nuntio f6L 10	V 11, f2V 10 [f1N 27]
munero f1N 16	nuntius f3L 1	perfruor sbN 8
munus f1V 10, f6V 14	obruo f3N 8	permaneo IX 2
f2N 12	obscurus f5L 8 f5N 11	perpes f2L 6
nauta f1L 13	obtempero f3V 13	perpetim sbN 11
nego f1L 20	occultus f4N 14	perpetuus f2N 16
nescio sbV 19, f2L 20,	ocius f1N 6	personaliter sbN 4
28 f3V 16, f5V 11	oculus f5L 11	persono III 6
nihil f5L 7, 8, nil f1V 11	omnis sbV 1, 31, f1L 11 :	peruro f3V 9
niteo f4L 8	f5L 14 f1V 15, 16	pervigil f1L 6
nitor f2L 6	f1N 1, 6, [20], f2N 14,	petra f1L 15
noceo f1L 12 : I 4	f3N 9, f5N 2, f6N 8,	phantasma C 6 sbL 5
nocturnus f1L 7	sbN 16 : f6L 15, sbL 4	piaculum f5N 5
nos f1L 26 : f3L 3, f5L 6,	orbis f6N 2	pigrity f3N 8
14 : I 4, III 1 f2V 12	ordino f6V 2	pio f1N 11
f1N 4, [28], f2N 3, f3N	ordo f4V 7, f6V 7	pius f2V 9 f1N 7, sbN 5
9, f4N 3, 11, f5N 3,	origo f1V 4	pingo f4V 3
f6N 18 : f6L 12, sbL	orior I 1 f5V 2 f6L 9	plasmator f6V 1
11, nosmet f5L 3	os (ris) f1L 32 : III 5	polluo C 8
noster f1L 31, f2L 8, 21,	f2N 15	polus sbV 2, f1L 10 : f4L 3
22 : f4L 12, f5L 15 : III	ostium <i>v. intimus</i>	f4V 2 f1N 12 : sbL 1
4, C 7 f1N 9, [26], f4N	palleo f5L 2	pontus f1L 14
2, 14, sbN 5 : f6L 13	pando f4N 14	porrigo f1N 10
notus f4V 12	parcitas I 12	posco C 2 f4N 5, f5N 3
novi sbV 22 : f4L 9 f1N 8	paro f1V 4	postulo [f1N 18], f3N 4
novus f3L 16 f1V 3,	partim f5V 3, 4	potens sbV 31, f2L 11 : VI
f2V 11	pastus (us) f3V 8	1 f6N 2
nox sbV 4, 10, 18, 20, f1L	Pater sbV 29, 30, f2L 9,	potentia f5V 1
2, 6, 8 (2x) : f3L 14, f4L	10, 11, 31, 32 : III 2	potentialiter sbN 3
1 : I 14, C 6 f4V 9 f1N	f2N 3	potestas f6N 12
7, f2N 10, 11, f3N 3, f4	paternus (Pater>) f2L 1	potus (us) f2L 22 : I 12
N 8, 10, f5N 1, f6N 6,	[f1N 17], f3N 1	praeceps f1V 6 : f5L 3
10, sbN 13 : f6L 11, 14,	patria sbN 15	praecino f3L 2 f3N 12
sbL 5, 8	Paulus f4N 12	praecipio f1V 6 f4N 11
noxa f5L 12 f2N 14	pavor sbV 28	praeco f1L 5

praemium IX 7 f1V 14, f6V 13	quies sbV 5 : f4N 3 f1N 15	rota f4V 6
praesto f5L 6	quietus sbV 28 f6N 6	rumpo f3L 14 f3N 3, f4N 8, sbN 14
praestolor [f1N 31] : sbL 10	radico f6L 18	ruo f6N 20
praesul C 4	rapio <i>vl repleo</i>	sacer IX 7
pravus f3V 12	reatus sbL 6	sacratus f1N 13
precor sbV 32 : f3L 10 : I 2 f2N 13	recedo C 5	saeculum f6L 14
prex sbV 10 f1V 8 f1N 9, f4N 15	rector sbV 2 : VI 1 f4N 2	salus f1L 22, VI 7
primus f5L 16 f1N 1, primum <i>adv</i> f1L 31 f2N 5 : f6L 17	rectus f3L 7	sanctus f2L 7 : III 1 f4V 1 f2N 8, f4N 5, f6L 12
primordium f1V 3, f4V 11	recursus (-us) f4V 8	sanguis f5V 10
probrus [f1N 26]	reddo sbV 6 f3V 8 f1N 12	scindo f4L 5
procul C 5 f1N 5	Redemptor [f1N 25], f5N 12, f6N 17	se f5L 6 f6V 11, 12 f5N 16 sese f1V 12
prodeo f2L 30	redeo f1L 21 : f4L 7	secundo f2L 15
prodo f5V 7	reduco I 14	secundus f6L 19
produco f6V 3	reficio f2N 1	sedes f1N 12
profero f2L 2 f1V 2, f3V 5	refreno I 5	segrego f1L 8
profundus sbV 17, f1L 6	refrigero sbV 23	sensus sbV 25, f1L 29, f2L 8 : f4L 12 : III 5 f6L 13, 18
proles f6L 4	refulgeo f1L 29 f6L 9	sequens f2N 7
promptus III 3	refundo f1L 22 : III 4	serenus f4L 16, f5L 5
propheta f1N 8, f4N 10	rego f1L 2, f2L 17 f6N 2	servio f6V 7
propinquus f3L 2	relego <i>vl repello</i>	servo I 4 f6L 16
prospicio f5L 15	reluceo sbV 20	servulus f5V 9
prosum f3N 11	remitto f5V 3	servus f6V 9
proveho f2L 29	removeo sbN 12	sidus f4L 8, 15 : I 1 f4V 8 f2N 10
proximus f3L 8 : III 8	repello f2L 12 <i>vl -lego</i> f6V 9 f5N 13 : f6L 14	signum f4V 12
psallo f1N 15, f3N 12, f6N 4	rependo f6L 8	simplex f4L 10
pudor f2L 26	repleo f3V 15, f5V 8 <i>vl</i> <i>rapiant</i> f6N 18	simul f2V 6
pulso f1V 13	repto f6V 4	sino sbV 21
purgo f4L 14 f1V 16 f6L 16	res f1L 1 : f4L 7 : VI 2, IX 1, C 2 f6V 5 f4N 1, f5N 1	sisto f3V 7
purus f4L 10, f5L 6 : I 9 sbN 7	resolvo f4V 15	sobrius sbV 16, f2L 23 : f3L 7, 10 f6L 6
quaero f1N 7, f5N 12 : f6L 17	respicio f1L 25, 27 f4N 2	sol f2L 5 : f4L 6 f4V 6
quaeso f4L 11 [f1N 25], f6N 17	resulto sbL 3	solitus C 3
quartus f4V 5	resurgo f1N 3	solum (-i) f2V 8, f3V 2
	retundo f2L 14	solus f4L 9 f6V 2
	reus sbV 11	solvo sbV 5, 8, 12, f1L 10, 28, 32 : f3L 15
	revertio f1L 24	somnio sbV 26
	rivulus f2V 6	
	rogo sbV 29	

somnium C 5	suus f1N 10	unus sbV 31 : III 2 f5V 7
somnolentia f3N 7	taedium f5V 12	sbN 3
somnolentus f1L 19	t(a)eter f1V 7	usus sbV 6
somnus sbV 24, f1L 30 : f3L 13 f2N 1	tellus f3V 1	vagus f4V 8
sono f1L 5, 31	tempero sbV 24 : I 5, VI 2 f2V 7	vanitas I 8
sonorus <i>v canorus</i>	tempus f1L 3 (2x) : IX 3 f1N 14, f6N 6	vanus f2V 15
sopor sbV 4 f4N 4	tenax IX 1	vapor sbV 24
soporus f3L 6	tenebrae sbV 19 : f4L 1 f2N 9, f3N 5 : sbL 7	vecordia I 10
sordes f4V 14 f1N 11, f5N 6 sbN 7	tepesco f6N 16	venenum f2L 20
sordido [f1N 19]	terminus C 1 f4V 10	venio f4L 4
sordidus f6N 13	tero I 11	verax VI 1
sors I 14	terra f4L 5 f2V 6, 8, f3V 4, f5N 2 : sbL 2	Verbum f2L 32
spargo sbL 1	terreo f2V 15	verus f2L 5 : VI 8
speculator f5L 13	tollo f1V 14 f4N 9, f5N 11	vesper (i) f5L 16, (is) IX 5 -e f1V 5
sperno f2N 2	Tonans f6L 3	vestio sbV 2
spes f1L 21 f6L 2, 19	torpeo f5N 9	veto f3L 12
spiculum f4L 6 sbL 3	torpor f1N 5, f6N 14	vetus f3L 15 f2V 12
Spiritus sbV 30, f2L 7, 24 : III 1 f6N 16	totus f2L 30–32 : f5L 9	via f1L 12
splendor f2L 1 : VI 3	traho f5L 4	vices VI 2
stirps f5V 7	transeo f2L 25	video f1L 26 f4N 13
strenuus f1L 17, f2L 13	Trinitas sbV 32 f6N 1	vigilo f3L 8
subdo f6V 8	trinus sbN 4	vigor III 5, IX 1
subdolus f5L 7	tu f1L 29 : f3L 13–15, f4 L 15 f2N 8, f4 N 6, f5N 13, f6N 1, te <i>acc</i> sbV 13–16, 26, f1L 31 : f4L 9, 10 : C 1 [f1N 18], f2 N 4–6, 15, f4N 5, f5N 4, 12, tibi f1L 32, te <i>abl</i> IX 2 f6N 8, sbN 8	vinco f1N 4
subruo sbL 6	tunc f6L 20	vinculum f3L 14 f4V 15, f6V 15
subveho f5V 6	turbidus f4L 2	vio f1L 7
successus IX 4	tuus f4L 14 f3V 13, f6V 9 f6N 12, 18	Virgo f6L 4
suggero f6V 11	ultimus sbL 9	viror f3V 10 <i>vl vi ror</i>
sum f2L 21, 22, 26 : f3L 8, f4L 13 : I 9, C 4 f1V 10 [f1N 21], f2N 8, sbN 11	unda f2V 7, f5V 10	vis f1L 13
summus sbN 1	unicus f6L 3	visus I 7
superbia I 11	unitas f6N 1	vita f3L 4 : IX 6 f1V 10 [f1N 27]
supplex I 2 f2N 13		vitalis f1V 14
supplicatio f3L 11		vito f1V 15
surgo f1L 17 : f5L 1 f1N 6, f2N 2, f4N 7, f6L 5		vividus f6V 6
suscipio sbN 6		voco f2L 9 : f3L 4 f1V 6
suscito sbV 28		volvo f5L 8
		votum sbV 11, f2L 9
		vox sbV 14, f1L 31 : f3L 9
		vulnus f3V 9 f6N 7
		vultus f4L 8, 16